

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра германської і фіно-угорської філології

КУРСОВА РОБОТА
з іноземної філології (фонетика) на тему:
«Інтонаційні засоби вираження позитивних емоцій в
англійському мовленні: зіставний аспект»

Студента III курсу групи Па 16-20
факультету германської філології і
перекладу
спеціальності 035 Філологія
заочної форми навчання
Мензул Максим Олександрович

Науковий керівник
кандидат філологічних наук,
доцент **Алексієвець О.М.**

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Члени комісії _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

КИЇВ – 2023

Ministry of Education and Science of Ukraine

Kyiv National Linguistic University

Department of German and Finno-Ugric Philology

Term Paper

Intonation for expression of positive emotions in English speech: a Ukrainian comparative aspect

MAKSYM MENZUL

Group ІІа 16-20

Germanic Philology and Translation Faculty

Research Adviser

Assoc. Prof.

PhD (Linguistics)

Oxana Alexiyevets

Kyiv 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ІНТОНАЦІЙНИХ ЗАСОБІВ ВИРАЖЕННЯ ПОЗИТИВНИХ ЕМОЦІЙ В АНГЛІЙСЬКОМУ МОВЛЕННІ: ЗІСТАВНИЙ АСПЕКТ.....	6
1.1 - Позитивні емоції, їх види та роль у процесі комунікації.....	6
1.2 - Мовно-стилістичні засоби вираження позитивних емоцій.....	7
1.3 - Роль інтонаційних засобів у реалізації висловлень позитивних емоцій.....	8
Висновки до Розділу 1	11
РОЗДІЛ 2. РЕЗУЛЬТАТИ ПЕРЦЕПТИВНОГО АНАЛІЗУ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНТОНАЦІЙНИХ ЗАСОБІВ ВИРАЖЕННЯ ПОЗИТИВНИХ ЕМОЦІЙ В АНГЛІЙСЬКОМУ Й УКРАЇНСЬКОМУ МОВЛЕННІ.....	12
2.1 - Програма і методика проведення перцептивного аналізу.....	12
2.2 - Аналіз інтонаційних засобів вираження позитивних емоцій в англійському мовленні.....	13
2.3 - Інтонаційна організація позитивних емоцій в українському мовленні	15
2.4 - Порівняльна характеристика інтонаційних особливостей вираження позитивних емоцій в англійському й українському мовленні.....	17
Висновки до Розділу 2	18
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	18
РЕЗЮМЕ.....	19
RÉSUMÉ.....	19
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	20

ВСТУП

Актуальність дослідження. Ефективне спілкування полягає на здатності виражати і сприймати емоції. Розуміння того, як емоції виражаються у мовленні різних культур дозволить налагодити міжкультурне спілкування. Зокрема, це допоможе перекладачам. Нові статті та дослідження, на які посилається започаткована робота, розширили корпус знань про інтонацію та її емотивну складову. Запропонована наукова розвідка зацентрована на зіставному аспекті дослідження інтонаційної організації позитивних емоцій в сучасному англійському й українському мовленні і буде внеском у розвиток вітчизняної інтонології та емотіології. Цим визначається актуальність цієї курсової наукової праці.

Метою дослідження є порівняння ролі інтонації у вираженні позитивних емоцій в англійському та українському мовленні.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

- уточнити відомі загальноприйняті теоретичні основи вивчення інтонації;
- з'ясувати роль інтонації у вираженні позитивних емоцій в англійській та українській мовах;
- розробити класифікацію висловлень позитивних емоцій;
- визначити спільні і відмінні особливості вираження позитивних емоцій обома мовами.

Об'єктом дослідження є усна реалізація висловлень позитивних емоцій в англійському й українському мовленні.

Предметом наукової праці є інтонаційні засоби вираження позитивних емоцій в англійському мовленні.

Матеріалом дослідження слугує корпус висловлень позитивних емоцій, вибраних з фільму “Монті Пайтон і Священний Грааль” (Monty Python and the Holy Grail) (1975). Оригінальна мова фільму - англійська.

Багатоголосий закадровий переклад на українську мову виконаний студією «Омікрон» 7 жовтня 2014, час звучання 1 година 32 хвилини 07 секунд. Обсяг матеріалу 18 висловлень (50 секунд звучання).

Для досягнення поставленої мети і розв'язання конкретних завдань роботи застосовано **методи:** теоретичні загальнонаукові (абстрагування, узагальнення, індукція й дедукція), емпірико-теоретичні (аналіз, синтез, моделювання, метод класифікації) та експериментально-фонетичні (аудитивний аналіз мовлення, порівняльний метод).

Теоретичне значення курсової роботи полягає у поглибленні ступеню розробки проблем.

Практична цінність роботи полягає у можливості використання результатів дослідження у практиці викладання фонетики англійської мови, зокрема, під час навчання інтонаційного оформлення мовлення та особливостей організації публічного фоностилю. Крім того, результати дослідження допоможуть перекладачам краще орієнтуватись при усному перекладі емоційно-забарвлених висловлень.

Структура курсової роботи співвідноситься з метою і завданнями та складається зі вступу, двох розділів, загальних висновків, резюме і списку використаних джерел (18 найменувань).

У **ВСТУПІ** обґрунтовується актуальність теми, її значення для теорії та практики філологічної науки, мета, завдання, об'єкт, предмет, матеріал, методи дослідження, теоретичне і практичне значення, структура роботи.

РОЗДІЛ 1 висвітлює роль емоцій у спілкуванні, а також вербальні засоби їхнього вираження.

РОЗДІЛ 2 містить практичну частину роботи, у якій розглядаються засоби інтонаційного вираження позитивних емоцій в англійському і українському мовленні.

У **ЗАГАЛЬНИХ ВИСНОВКАХ** узагальнюються результати проведеного дослідження.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ІНТОНАЦІЙНИХ ЗАСОБІВ ВИРАЖЕННЯ ПОЗИТИВНИХ ЕМОЦІЙ В АНГЛІЙСЬКОМУ МОВЛЕННІ: ЗІСТАВНИЙ АСПЕКТ

1.1 - Позитивні емоції, їх види та роль у процесі комунікації

Як відомо, найпоширеніша класифікація емоцій за К. Ізардом (Izard, 1991) базується на їх позитивному або негативному характері та конкретному почутті, яке вони відображають, і виокремлює такі як радість, зацікавленість чи сум. Емоції передаються і вербальними, і невербальними засобами, причому останні є більш поширеними через складність знаходження правильних слів для вираження почуттів. Фактично, у спілкуванні людина зазвичай фокусується на тому, що для неї важливо у момент мовлення, а не просто описує своє оточення (Киселюк, 2014: 90).

Висловлене положення підтверджує експериментальне дослідження (Kamiloğlu et al., 2021), яке показало, що слухачі точніше розпізнавали більшість позитивних емоцій за невербальними вокалізаціями порівняно з словесними виразами.

Просодичні засоби вираження вимагають складнішої координації артикуляторів з більшим вольовим контролем через лінгвістичні структури в мові (Kamiloğlu et al., 2021). На противагу цьому, невербальні вокалізації виробляються з меншим вольовим контролем, коли артикулятори здебільшого перебувають у стані спокою. Відсутність обмежень для невербальних виразів дозволяє більш гнучко виражати емоції, уникаючи лінгвістичних обмежень, які існують у просодичних висловах. Незважаючи на нижчу точність розпізнавання, певні позитивні емоції (задоволення, рішучість і полегшення) можна розпізнати за просодикою мовлення в обох мовах.

Експериментальні дослідження, що порівнювали слухове сприйняття емоцій різних мов (тональних включно) (Kamiloğlu et al., 2021; Pell et al., 2009; De Dominicis et al., 2000) показали, що відмінності у сприйнятті емоцій не суттєві. Ці дані підкреслюють, що в той час як емоційна комунікація

регулюється правилами демонстрації та іншими соціальними нормами, вокальні вирази "базових" емоцій у мовленні демонструють модальні тенденції в своїх акустичних і перцептивних характеристиках, на які здебільшого не впливає мова або лінгвістична схожість. Це дозволяє нам стверджувати про загальну культурну універсальність способів просодичного вираження емоцій.

1.2 - Мовно-стилістичні засоби вираження позитивних емоцій

Слова будь-якої мови характеризуються не тільки лексичним значенням та граматичними особливостями, але й стилістично, тобто сферою та частотою вживання, приналежністю до певного стилю, емоційним забарвленням або його відсутністю.

У англійському мовленні використовуються різноманітні лінгвістичні засоби для вираження позитивних емоцій, такі як:

- Вигуки: Це слова або фрази, які виражають сильні емоції, такі як радість, захоплення або здивування: "wow!", "yay!", "amazing!" та "fantastic!".
- Інтенсифікатори: Це слова, які підсилюють значення інших слів і виражають ентузіазм або захоплення: "totally", "absolutely", "completely", та "utterly".
- Позитивні прикметники: Це прикметники, які описують щось позитивно: "beautiful", "wonderful", "delightful", і "lovely".
- Позитивні дієслова: Це дієслова, які описують дії позитивним способом: "enjoy", "love", "cherish", і "adore".
- Повторення: Повторення слів або фраз може підкреслити позитивні емоції і зробити їх більш емоційними: "I am so happy, so happy!" або "You did an amazing job, just amazing!"

- Метафори та порівняння: Використання образних виразів може створити живі картини і передати позитивні емоції: "She has a heart of gold" або "Bright as the Sun".
- Просодичні засоби (тон, ритм, темп, наголос). Правильно підібрана інтонація може означати різницю між легким здивуванням і занепокоєнням: "Really?".

Серед письмових засобів - використання знака оклику в мотиваційних та емпатичних реченнях; емоційні паузи, які передаються за допомогою тире або еліпсисів; стилістична функція крапки; курсив як важливий метод виділення; використання дефісу; музична образність (асонанс і алітерація) та звуковий символізм (ономатопея) (Ebzeeva et al., 2015).

1.3 - Роль інтонаційних засобів у реалізації висловлень позитивних емоцій

У мовознавстві інтонацію можна описати як єдину систему, що складається з мелодики мовлення, фразового наголосу (акценту), характеру голосу (тембру), швидкості мовлення (темпу), гучності, паузації, та ритму, що дозволяє мовцю відтворювати свої думки, бажання, емоції та відношення до реальності та вмісту висловлювання (Кравченко, Фабрична, 2019: 9). В англійському дискурсі інтонація виконує особливо важливу функцію передачі значення (Ковалевська, 2011: 141). Незалежно від того, наскільки важливим може бути семантичний зміст висловлення, його інтонаційна структура слугує засобом реалізації та збагачення значення.

Британський фонетист П. Роуч (Roach, 1983: 153) виділяє наступні комунікативно-актуальні функції інтонації:

- функція відношення для вираження емоцій та ставлення мовця;
- функція експресивності для виділення складу або слова, яке сприймається як найважливіше в інтонаційній групі;
- граматична для розмежування різних синтаксичних структур;

- дискурсивна для розмежування нової та відомої інформації (тема-рема) та вираження очікуваної реакції слухача.

Враховуючи наведені вище визначення інтонації та її функцій, можемо твердити, що одним із ключових призначень інтонації є комунікативно-прагматичне оформлення висловлювань та вираження експресивних та емоційних конотацій.

Інтонація має компоненти, які допомагають виділяти ключові елементи тексту, такі як наголошений склад або слово, синтагму, що містить це слово, або фраза, яка є семантичним центром тексту або його частини. Згідно дослідження Н. Вербич (Вербич, 2021: 8), найбільш активними з цих компонент є наголос, підвищення гучності, зміни темпу мовлення (сповільнена або прискорена вимова) та використання пауз для виділення. Яскраве контрастне виділення семантичного центру фрази просодичними ознаками організовує мовленнєві одиниці, допомагає чітко розділити мовленнєвий потік і привертає увагу слухачів до найважливіших слів, сприяє сприйняттю змісту та збільшує емоційний вплив текстів.

Звичайні висловлення актуалізуються зі зміною висоти голосу, що коливаються від середнього до високого, а низька висота голосу зазвичай використовується для позначення закінчення висловлювання. З іншого боку, додатково високий рівень голосу загалом використовується для вираження сильної емоції, такої як здивування, цікавість або гнів (Celce-Murcia et al., 1996: 184). На відміну від інших мов, які спираються на зміни висоти голосу всередині окремих слів, англійська та українська мови використовують варіації висоти голосу на протязі всього висловлювання.

На сьогоднішній день спроби акустичної диференціації вокального вираження різних емоцій були зосереджені переважно на негативних емоціях (Kamiloğlu et al., 2020). Більшість досліджень включали дуже обмежену кількість позитивних емоцій порівняно з негативними (Sauter & Scott, 2007) або використовували одну позитивну емоцію, щастя, як загальний термін. Це

ускладнює визначення того, чи існує диференціація між голосовим вираженням позитивних емоцій (Kamiloğlu et al., 2020).

Проте, дослідження Саутер (Sauter, 2017) поділяє позитивні емоції на чотири категорії та встановлює взаємний зв'язок між позитивними емоціями та їх вокальним проявом:

- Епістемологічні позитивні емоції
 - **Веселість** (Amusement) - Сміх, вокалізація з багатьма амплітудними перепадами та високою спектральною варіацією
 - **Благоговіння** (Awe) - (видимі) вдихи
 - **Зацікавленість** (Interest) - швидкий темп мовлення і великий діапазон вокальних частот
 - **Полегшення** (Relief) - зітхання, вокалізації з високим значенням середньої висоти тону, високим спектральним центром ваги та великою спектральною варіацією
- Просоціальні позитивні емоції
 - **Любов** (Love) - низька інтенсивність голосу і низький рівень тону, повільний темп мовлення
 - **Захоплення** (Admiration) - стилізовані вигуки
- Насолода позитивними емоціями (емоції задоволення)
 - **Задоволення** (Contentment) - вокалізації великої тривалості з низьким спектральним центром тяжіння та високою спектральною варіацією
 - **Сенсорне задоволення** (Sensory pleasure) - вокалізації великої тривалості з низьким спектральним центром тяжіння та високою спектральною варіативністю
- Позитивні емоції винагороди

- **Ентузіазм** (Elation) - типові вигуки, швидкий темп мовлення, висока основна частота та висока середня енергія

Пізніше, вчені (Kamiloğlu et al., 2020) розглядали тему детальніше та підкреслили різницю в середніх значеннях *висоти голосу*, середньої *гучності* та *швидкості мовлення* для різних емоцій. *Висота голосу* виявилась вищою для епістемологічних емоцій (**веселість, зацікавленість, полегшення**), помірною для емоцій задоволення (**задоволення, сенсорне задоволення**) і нижчою для просоціальних емоцій (**захоплення**). Схожий патерн виявлено для *гучності*, яка була вищою для епістемологічних емоцій (**веселість, зацікавленість, полегшення**) і нижчою для емоції **задоволення**. *Швидкість мовлення* була більшою для емоції винагороди (**гордість**), епістемологічних емоцій (**полегшення, зацікавленість**) і повільнішою для емоцій **задоволення**, та **захоплення**.

Висновки до розділу 1

Емоції передаються як вербальними (просодика), так і невербальними засобами, причому невербальні засоби є більш поширеними через складність знаходження правильних слів для вираження почуттів. Серед мовно-стилістичних засобів вираження позитивних емоцій можна виділити вигуки, лексику з позитивними конотаціями, емфатичний наголос, метафори та порівняння, інтонацію, використання розділових знаків на письмі, асонанс, алітерацію та оноματοпею. Дослідження Саутер (Sauter, 2017) поділило позитивні емоції на чотири категорії та встановило взаємний зв'язок між позитивними емоціями та їх вокальним проявом. Пізніше, вчені (Kamiloğlu et al., 2020) розглядали тему більш детально та підкреслили різницю в середніх значеннях *висоти голосу*, середньої *гучності* та *швидкості мовлення* для позитивних емоцій. У практичній частині цієї роботи будуть розглядатися засоби інтонаційного вираження позитивних емоцій в англійському і українському мовленні.

РОЗДІЛ 2. РЕЗУЛЬТАТИ ПЕРЦЕПТИВНОГО АНАЛІЗУ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНТОНАЦІЙНИХ ЗАСОБІВ ВИРАЖЕННЯ ПОЗИТИВНИХ ЕМОЦІЙ В АНГЛІЙСЬКОМУ Й УКРАЇНСЬКОМУ МОВЛЕННІ

2.1 - Програма і методика проведення перцептивного аналізу

Опираючись на класифікації позитивних емоцій, згаданих вище, ми можемо наповнювати класифікацію висловлень позитивних емоцій вибіркою обома мовами. Для цього було обрано фільм “Монті Пайтон і Священний Грааль” (Monty Python and the Holy Grail) (1975). Оригінальна мова фільму - англійська. Багатоголосий закадровий переклад на українську мову виконаний студією «Омікрон» 7 жовтня 2014.

Нижче перелічені позитивні емоції та таймкоди, на яких вони зустрічаються. Час в обох версіях збігається.

- **Ентузіазм** - №1 18:25, №2 18:44, №3 22:18, №4 41:55, №5 52:49
- **Гордість** - №6 22:27
- **Веселість** - №7 26:54, №8 52:12
- **Любов** - №9 37:20, №10 37:57, №11 21:11
- **Задоволення** - №12 48:24, №13 49:06
- **Полегшення** - №14 24:50, №15 56:10, №16 1:08:12
- **Зацікавленість** - №17 56:02, №18 40:07

Процедури (етапи) проведення перцептивного/ аудитивного аналізу:

1. Прослуховування вибраних фрагментів англійською мовою.
2. Розташування інтонаційних груп на шкалі.
3. Визначення особливостей інтонаційних груп за просодичними критеріями у Таблиці 2.1.
4. Прослуховування вибраних фрагментів українською мовою.
5. Розташування інтонаційних груп на шкалі.
6. Визначення особливостей інтонаційних груп за просодичними критеріями у Таблиці 2.2.

7. Визначення спільних і відмінних особливостей вираження позитивних емоцій у порівнюваних фрагментах.

2.2 - Аналіз інтонаційних засобів вираження позитивних емоцій в англійському мовленні

Таблиця 2.1.

Інтонаційні групи позитивних емоцій англійського мовлення

Приклад/ Інтонаційна група		№	№	№	№	№	№	№	№	№	№	№	№	№	№	№	№	№	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Просодичні критерії																			
передшкала	низька			x		x	x	x			x	x	x	x	x	x	x	x	
	середня								x	x									
	висока				x														
Шкала за загальним рухом тону	спадна	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x			x			
	висхідна				x									x	x		x	x	
	рівна																		
Шкала за розташування ненаголошених складів	ступінчаста							x	x										
	ковзна	x	x	x	x	x								x	x	x			
	скандентна						x			x	x	x	x				x	x	
Шкала за поступовістю руху тону	поступова	x	x	x	x	x											x	x	
	з порушеною поступовістю						x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			
Термінальний тон	низький спадний																		
	високий спадний	x	x	x		x						x	x		x	x			
	низький висхідний																		
	високий висхідний				x														
	висхідно-спадний						x	x	x	x	x	x			x			x	x
	спадно-висхідний																		
гучність	висока	x	x			x													
	підвищена			x	x		x		x			x	x		x	x	x	x	
	нормальна							x						x					
	понижена									x	x								
	низька																		
темп	швидкий																		
	прискорений	x	x		x	x									x	x			

	помітний				x					x	x								x	x			
	сповільнений							x				x	x									x	
	повільний																						
паузи	довга							x															
	коротка									x	x	x	x	x							x	x	x
	дуже коротка	x	x	x	x	x																	
	пауза хезитації																						
ритм	добре організований	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
	не організований																						

Емоція **Ентузіазму** (№1, №2, №3, №4, №5) в англійському мовленні характеризується ковзною шкалою, високим спадним або висхідним термінальним тоном, підвищеною гучністю, прискореним темпом, відсутністю пауз.

Емоція **Гордості** (№6) в англійському мовленні характеризується скадентною шкалою, акцентом на ключових словах, підвищеною гучністю, сповільненим темпом та паузами.

Емоція **Веселості** (№7, №8) в англійському мовленні характеризується ступінчатою шкалою та акцентом на кожному слові.

Емоція **Любові** (№9, №10, №11) в англійському мовленні характеризується скадентною шкалою, акцентом на ключових словах, пониженою гучністю і сповільненим темпом.

Емоція **Задоволення** (№12, №13) в англійському мовленні характеризується скадентною шкалою, акцентом на ключових словах, повільним темпом та паузами.

Емоція **Полегшення** (№14, №15, №16) в англійському мовленні характеризується ковзною шкалою, акцентом на ключових словах, прискореним темпом і підвищеною гучністю.

Емоція **Зацікавленості** (№17, №18) в англійському мовленні характеризується поступовою скадентною шкалою, висхідно-спадним ядерним тоном і підвищеною гучністю.

2.3 - Інтонаційна організація позитивних емоцій в українському мовленні

Таблиця 2.

Інтоногрупи позитивних емоцій українського мовлення

Приклад/ Інтонаційна група		№	№	№	№	№	№	№	№	№	№	№	№	№	№	№	№	№
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Просодичні критерії																		
передшкала	низька			x		x	x	x					x	x	x	x		x
	середня									x	x							
	висока				x													
Шкала за загальним рухом тону	спадна	x	x	x		x	x	x		x	x		x	x	x	x		
	висхідна				x													x
	рівна																	
Шкала за розташування ненаголошених складів	ступінчаста						x											
	ковзна	x	x	x	x	x									x	x		
	скандентна							x		x	x		x	x				x
Шкала за поступовістю руху тону	поступова	x	x	x	x	x				x								x
	з порушеною поступовістю						x	x			x		x	x	x	x		
Термінальний тон	низький спадний																	
	високий спадний	x	x	x		x		x			x			x	x	x		
	низький висхідний																	
	високий висхідний				x													
	висхідно-спадний						x			x			x					x
	спадно-висхідний																	
гучність	висока	x	x			x												
	підвищена				x	x		x					x		x	x		x
	нормальна							x		x	x			x				
	понижена																	
	низька																	
темп	швидкий																	
	прискорений	x	x		x	x									x	x		
	помітний			x			x	x		x	x							
	сповільнений																	x
	повільний												x	x				

2.4 - Порівняльна характеристика інтонаційних особливостей вираження позитивних емоцій в англійському й українському мовленні

За результатами дослідження:

Емоція **Ентузіазму** в обох мовах характеризується ковзною шкалою, підвищеною гучністю, прискореним темпом, відсутністю пауз.

Емоція **Гордості** в обох мовах характеризується акцентом на ключових словах, підвищеною гучністю і сповільненим темпом. В англійському мовленні спостерігалась скадентна шкала, а в українському ступінчата.

Емоція **Веселості** в обох мовах характеризується ступінчатою шкалою та акцентом на кожному слові.

Емоція **Любові** в обох мовах характеризується скадентною шкалою, пониженою гучністю і сповільненим темпом. В англійському мовленні акцент на ключових словах був помічений у трьох випадках з трьох, в той час як в українському в одному випадку з двох.

Емоція **Задоволення** в обох мовах характеризується скадентною шкалою, акцентом на ключових словах, повільним темпом та паузами.

Емоція **Полегшення** в обох мовах характеризується ковзною шкалою, акцентом на ключових словах, прискореним темпом і підвищеною гучністю.

Емоція **Зацікавленості** в обох мовах характеризується поступовою скадентною шкалою, висхідно-спадним ядерним тоном і підвищеною гучністю.

В жодному з прикладів не спостерігалось: низького спадного, низького висхідного, або спадно-висхідного термінального тону; пауз хезитації; низької гучності; рівної шкали.

За винятком окремих фрагментів, у яких акторам перекладу не вдалося відтворити емоцію оригіналу (№8, №11, №16, №17), відтворення позитивних емоцій в обох версіях фільму супроводжується однаковим застосуванням інтонаційних засобів (висота голосу, гучність, швидкість мовлення). З цього

впливає, що інтонація грає однакову роль у вираженні позитивних емоцій у англійському та українському мовленні.

Висновки до розділу 2

Проведене на основі британського комедійного фільму дослідження доповнює категоризацію позитивних емоцій попередніх досліджень та визначає спільні і відмінні особливості інтонаційного вираження позитивних емоцій у англійському і українському мовленні.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Проведені в обсязі курсової роботи аналіз теоретичних передумов та перцептивне дослідження дозволяють зробити такі висновки:

1. Уточнено відомі загальноприйняті теоретичні основи вивчення інтонації;
2. Розроблено класифікацію висловлень позитивних емоцій;
3. З'ясовано роль інтонації у вираженні позитивних емоцій в англійській та українській мовах: Інтонація грає однакову роль у вираженні позитивних емоцій;
4. Визначено спільні і відмінні особливості вираження позитивних емоцій обома мовами: Відтворення позитивних емоцій в порівнюваних мовах супроводжується однаковим застосуванням інтонаційних засобів (висота голосу, гучність, швидкість мовлення).

РЕЗЮМЕ

Курсову роботу присвячено дослідженню спільних і відмінних особливостей вираження позитивних емоцій у англійському і українському мовленні.

У науковій праці сформульовано теоретичні передумови дослідження, узагальнено визначення інтонації, розглянуто наявні класифікації позитивних емоцій.

Запропонована у праці класифікація емоцій уможливили здійснення аналізу й систематизації висловлень позитивних емоцій, вибраних з фільму “Монті Пайтон і Священний Грааль” (Monty Python and the Holy Grail) (1975).

На основі проведеного аудитивного аналізу встановлено спільні і відмінні особливості вираження позитивних емоцій у англійському і українському мовленні.

Ключові слова: інтонація, просодика, емоція, англійська мова, українська мова, фонетика, надсегментна фонологія

RÉSUMÉ

This term paper is devoted to the study of common and distinctive features of expressing positive emotions in English and Ukrainian speech.

The research paper formulates theoretical prerequisites for the study, summarises the definition of intonation, and considers existing classifications of positive emotions.

The classification of emotions proposed in the paper made it possible to analyse and systematise expressions of positive emotions selected from the film Monty Python and the Holy Grail (1975).

On the basis of the conducted auditory analysis, the article reveals common and distinctive features of expressing positive emotions in English and Ukrainian speech.

Keywords: intonation, prosody, emotion, English, Ukrainian, phonetics, suprasegmental phonology

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вербич, Н. (2021). Ядерні компоненти в інтонаційній структурі тексту: DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2659.2021.30.2>. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика*, (2(30)), 8-11. Режим доступу: <https://philology-journal.com/index.php/journal/article/view/26>
2. Гаращук, Л. А. (2015). *Вираження позитивних емоцій засобами англійської інтонації*. “Актуальні проблеми сучасної лінгвістики та методики викладання мови і літератури”. Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/17078>
3. Киселюк, Н. П. (2014) Особливості взаємодії вербальних і невербальних компонентів комунікації при маніфестації емоцій у художньому англомовному дискурсі / Н. П. Киселюк // *Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Філологічна*. Вип. 46. - С. 90-92. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2014_46_27
4. Ковалевська, Т. І. (2011). Інтонаційні засоби актуалізації емоційного висловлювання. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія: Сучасні тенденції розвитку мов*, 5, 140-143.
5. Кравченко, О. Г., Фабрична, Я. Г. (2019). *English Intonation: Practical Course for the Second Year Students Specialising in Translation Studies*. Англійська інтонація: Навч. посібник для студентів II курсу факультету перекладознавства./ Заг. редакція – Фабрична Я. Г. – К.:Вид. центр КНЛУ. – 116 с.
6. Мац, І. І. (2003). Різновиди емоцій та способи їх вербалізації (на матеріалі англійської мови). *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. № 11. С. 181–183.
7. Ющенко, Г. (2015) *Особливості дослідження соціокультурної варіативності інтонації мовлення*. Видавець Лисенко В. Ф. Режим доступу: <http://dspace.kspu.kr.ua/jspui/handle/123456789/1886>
8. Celce-Murcia, M., Brinton, D. M., & Goodwin, J. M. (1996). *Teaching Pronunciation: A Reference for Teachers of English to Speakers of Other Languages*. Cambridge University Press.
9. Ebzeeva, Y. N., Lenko, G. N., & Dubinina, N. (2015). Graphic Realization of Phonetic Expressive Means of Emotivity (Based on the Works of Fiction of Modern French, English and German Authors). *Mediterranean Journal of Social Sciences*. Режим доступу: <https://doi.org/10.5901/mjss.2015.v6n6s2p258>
10. Hirst, D., & Di Cristo, A. (2000). *Intonation Systems: A Survey of Twenty*

Languages. *Language*, 76(2), 460. Режим доступа: <https://doi.org/10.2307/417674>

11. Izard, C. E. (1991). *The Psychology of Emotions*. Springer Science & Business Media.

12. Kamiloğlu, R. G., Boateng, G., Balabanova, A., Cao, C., & Sauter, D. (2021). Superior Communication of Positive Emotions Through Nonverbal Vocalisations Compared to Speech Prosody. *Journal of Nonverbal Behavior*, 45, 419–454. Режим доступа: <https://doi.org/10.1007/s10919-021-00375-1>

13. Kamiloğlu, R. G., Fischer, A. H., & Sauter, D. (2020). Good vibrations: A review of vocal expressions of positive emotions. *Psychonomic Bulletin & Review*, 27(2), 237–265. Режим доступа: <https://doi.org/10.3758/s13423-019-01701-x>

14. Pell, M. D., Paulmann, S., Dara, C., Allasseri, A., & Kotz, S. A. (2009). Factors in the recognition of vocally expressed emotions: A comparison of four languages. *Journal of Phonetics*, 37(4), 417–435. Режим доступа: <https://doi.org/10.1016/j.wocn.2009.07.005>

15. Roach, J. a. G. (1983). English phonetics and phonology: a practical course. In *Cambridge University Press eBooks*. Режим доступа: <https://ci.nii.ac.jp/ncid/BA07227642>

16. Rodero, E. (2011). Intonation and Emotion: Influence of Pitch Levels and Contour Type on Creating Emotions. *Journal of Voice*, 25(1), e25–e34. Режим доступа: <https://doi.org/10.1016/j.jvoice.2010.02.002>

17. Sauter, D. (2017). The Nonverbal Communication of Positive Emotions: An Emotion Family Approach. *Emotion Review*, 9(3), 222–234. Режим доступа: <https://doi.org/10.1177/1754073916667236>

18. Sauter, D., Scott, S. K. (2007). More than one kind of happiness: Can we recognize vocal expressions of different positive states? *Motivation and Emotion*, 31(3), 192–199. Режим доступа: <https://doi.org/10.1007/s11031-007-9065-x>